

ŠANDROVAC Među brojnim znanim i povijesno obilježenim bitkama u II. svjetskom ratu postoje i one koje tonu u zaborav. Da bi se otrgnula zaboravu, po mnogima sudbonosna bitka za Šandrovac, nadomak Bjelovara, mještani su prije više od godine dana u znak sjećanja, Gornju ulicu preimenovali u Pičkovac. Taj nesvakidašnji naziv predstavlja vrući srpanjski dan 1943. godine kada se vodila »povijesna« bitka za tu ulicu. Za razliku od bitaka u kojima su najveći teret podnijeli muškarci, u Šandrovcu su žene bile ključni faktor u ratu, piše 24sata.hr.

Glavni »teret« podnijelo je devet žena iz ulice na samom vrhu mjesta, koje su »stale« između ustaša i partizana. Kako nema živih svjedoka te ratne drame, priča se održala usmenom predajom do današnjih dana.

– Većina muškaraca iz ulice je bila mobilizirana prvih dana rata. Ostale su uglavnom mlađe žene, koje su uzdisale za muškim zagrljajem svojih najdražih, koji su borili na raznim bojišnicama – kazao je 68-godišnji Mirko Kuharski za 24sata.hr. Njemu su o tom dramatičnom srpanjskom događaju pričali roditelji koji su živjeli, kao i on, na vrhu ulice.

– Ustaše su bile udaljene nekoliko stotina metara s lijeve strane ulice u koju su, s druge strane iz šume, neprimjetno, u zoru, ušli partizani. Izgladnjeli i umorni od dugog pješaćenja potražili su jelo u obližnjim kućama. Kako je Bilogorski kraj od davnina poznat po gostoljubivosti, i ovaj put su nezvanim gostima priredili pravu gozbu. Nakon jela, pića i izmjene nježnih pogleda, odlučili su bijelim udovicama zamijeniti muškarce, koji su mjesecima, a poneki i godinama bili odsutni iz Šandrovca. Taman kad su uzavrele strasti, a partizani se opustili, nadajući se kako položaj neće tako brzo napustiti, račune im je pomrsio mlađahni uhoda. On se iskrao i polako otišao nekoliko stotina metara niz lijevu stranu ulice gdje su se ustaše odmarale nakon vježbe. Mladić je,

možda iz ljubomore ili nekih drugih pobuda, ustašama kazao kako su partizani »okupirali« gornju ulicu. Odmah se ustaška vojna skupila i krenula uz brdo očekujući da će ih na vrhu dočekati kanonada iz partizanskih pušaka. No, neki nestrpljivi i pomalo uplašeni ustaša je, penjući se, počeo pucati, što je bio znak partizanima da im u susret dolaze ljuti neprijatelji.

– Zatečeni partizani, poskakali su iz grmlja i kreveta te, držeći hlače i odjeću u rukama, pobjegli u šumu s desne strane ulice, od kuda su se tog jutra i pojavili. Umjesto ustaša, partizani su naišli na žene koje su se na brzinu počele odijevati. Ugledavši ih, ustaše su odustale od prvotne namjere da krenu za partizanima u šumu, te su odlučili nastaviti tamo gdje su partizani stali. Dočekala su ih još topla ženska tijela u kojima su potražili nagradu za istjerivanje mrskog neprijatelja iz Gornje ulice, kaže naš sugovornik, dodajući kako je zapamtio imena i prezimena svih devet hrabrih žena, koje više nisu žive. No, nije ih želio spominjati jer je naziv ulice nešto poput spomenika »neznanim« junakinjama.

– Kad su se partizani »sabrali« i vidjeli da ustaše ne dolaze u šumu, posumnjali su o čemu je riječ. Čim su izašli iz šume na čistinu, okoristili su se partizanskom taktikom i zapucali. Ustaše, uhvaćeni nespremni kao i partizani koji sat ranije, dali su se u bijeg niz padinu na svoju stranu ulice, pri čemu su bili razodjeveni kao i partizani.

– Partizanima je bilo bitno da dovrše posao, a manje im se ratovalo i odmah su se bacili u zagrljaj još uvijek toplih ženskih tijela – priča Kuharski. Kao u priči, ustaše su u protunapadu potjerali partizane i »osvetili« se ženama. Ulica je do večeri sedam puta prelazila iz ruku jedne u ruke druge zaraćene strane. Kako su se svaki put nakon izmjene nježnosti »osvježili« čašom vina ili rakije, u večernjim su satima sklopili primjere, jer im je bilo dosta besmislenog ratovanja.

Organizirali su pravu feštu, kaže Kuharski za 24sata.hr. Plesalo se kolo oko vatre koja je gorila gotovo do jutra. Svi su pobacali kape kako bi se primirje što duže održalo. Pred jutro se nije znalo tko kojoj strani pripada. Nakon što su pijani pozaspali, jutarnje ih je sunce probudilo. Mamurni, polako su se spremili i oprostili od hrabrih žena, te se od ljutog neprijatelja rastali uz mrke poglede. Svaka od zaraćenih strana otišla je na svoju stranu. Partizani u šumu iz koje su došli, a ustaše u Šandrovac. Jedni i drugi željni odmora i sna, a ne ratovanja. Hrabre žene dale najveći doprinos što u bici za Šandrovac nije pala niti jedna glava. Nije bilo pobjednika, ali ni poraženih zahvaljujući njima. Priča kaže da su neke, nakon par mjeseci počele nositi široke haljine kako bi se u prvi tren sakrili trbusi koji su ih podsjećali na vrući srpanjski dan. Stoga je ispravno da smo tako prozvali ulicu, jer u ratu je bitno sačuvati živu glavu, a naše žene iz Gornje ulice su ih doista sačuvale, i zato smo im posmrtno odali počast, zaključuje Kuharski za 24sata.hr.

Pičkovac »spomenik« neznanim junakinjama iz Šandrovca

Autor Štefan Brajković

Srijeda, 25 Studeni 2015 17:31 - Ažurirano Srijeda, 25 Studeni 2015 17:33
